

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN en ARMOEDEBESTRIJDING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende het statuut van de lokale mandataris
- Principiële goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1. Situering

Voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreft het statuut voor de lokale mandataris en geeft uitvoering aan het decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017 (hierna "DLB"). Dit ontwerp van besluit is een codificatie van vier bestaande besluiten, die afzonderlijk het statuut, de bezoldigingsregeling, de tuchtregels en de vergoedingen in dienstverlenende of opdrachthoudende verenigingen voor de lokale mandatarissen regelden. Die besluiten worden in belangrijke mate hernomen, het betreffen:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 4 juni 2004 houdende vaststelling van de grenzen en de toekenningsvoorwaarden van het presentiegeld en de andere vergoedingen die in het kader van de bestuurlijke werking van een dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging kunnen worden toegekend (hierna 'IGS-besluit');
- het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007 houdende het statuut van de lokale en provinciale mandataris (hierna 'statuut van 2007');
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de bezoldigingsregeling van de lokale en provinciale mandataris (hierna 'bezoldigingsregeling van 2009');
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende vaststelling van de tuchtprocedure voor de mandatarissen ter uitvoering van artikelen 71 en 274 van het Gemeentedecreet, artikel 70 van het O.C.M.W.-decreet en artikel 69 van het Provinciedecreet (hierna 'tuchtprocedurebesluit van 2009').

De bovenstaande besluiten, met uitzondering van het IGS-besluit, blijven (voorlopig) nog van kracht voor de mandatarissen van de provincies. Een aanpassing voor de provinciale mandatarissen zal zich pas stellen als de betreffende regels in het Provinciedecreet van 9 december 2005 worden gewijzigd.

Voorliggend ontwerp van besluit bevat ook een aantal nieuwe elementen:

- In uitvoering van het artikel 149 DLB worden de modaliteiten voor het uitbetalen van een uittreidingsvergoeding geconcretiseerd.
- In uitvoering van het artikel 153 DLB wordt een regeling uitgewerkt opdat niet-beschermd mandatarissen hun persoonlijke bijdragen kunnen terugvorderen.

- In uitvoering van artikel 474, §2, DLB worden de perken en de toekenningsvoorwaarden vastgesteld voor de andere vergoedingen die in het kader van de bestuurlijke werking van de welzijnsverenigingen en de autonome verzorgingsinstellingen kunnen worden toegekend.

2. Toelichting bij het statuut van de lokale mandataris

2.1. Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1 definieert een aantal begrippen.

Artikel 2 stelt de randvoorwaarden vast om gegevens en documenten digitaal te verwerken en te verzenden.

Artikel 3 bepaalt, net als voordien artikel 9 van de bezoldigingsregeling van 2009, dat elke mandataris wordt geacht voltijdse prestaties te leveren. Hiermee wordt geëxpliciteerd dat het voor mandatarissen niet mogelijk is om een mandaat “deeltijds” uit te oefenen. Dit is o.a. relevant bij het vaststellen van de wedde, het vakantiegeld en de eindejaarstoelage.

2.2. Hoofdstuk 2. Vaststelling van het bedrag, de wijze van betaling en de toekenningsvoorwaarden van de wedde, het vakantiegeld, de eindejaarspremie en de uitredingsvergoeding van de lokale uitvoerende mandataris

Met hoofdstuk 2 wordt uitvoering gegeven aan artikel 122, tweede lid (bevat kruisverwijzing naar art. 149 en 153), en artikel 149, derde lid, artikel 153, derde lid, en artikel 548, derde lid, en artikel 549 (met kruisverwijzing naar art. 153) van het DLB. Die decretale bepalingen belasten de Vlaamse Regering enerzijds met het vaststellen van de wedde, rekening houdend met het inwonersaantal, en anderzijds met het bepalen van de wijze van betaling van die wedde. Daarnaast wordt de Vlaamse Regering belast met het vaststellen van de wijze van vaststellen en uitbetaling van het vakantiegeld, de eindejaarstoelage en de uittredingsvergoeding.

2.2.1. Afdeling 1. De wedde van de lokale uitvoerende mandataris

De artikelen 4 tot en met 8 hernemen de artikelen 1 tot en met 5 van de bezoldigingsregeling van 2009, mits een aantal redactionele wijzigingen.

Het DLB bepaalt in artikel 149, § 1, derde lid dat de wedde van de burgemeester gelijk is aan een door de Vlaamse Regering vast te stellen percentage van de parlementaire vergoeding van de leden van het Vlaams Parlement, met uitsluiting van de forfaitaire onkostenvergoeding, de eindejaarstoelage en het vakantiegeld. Artikel 4 bepaalt deze percentages en herneemt hierbij artikel 1 van de bezoldigingsregeling van 2009.

De artikelen 5, 6, 7 en 8 bepalen de wedden van de schepenen, de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst als toegevoegd schepen, de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeente Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, evenals van de districtsburgmeester en de districtsschepen. Die artikelen hernemen de artikelen 2 tot en met 5 van de bezoldigingsregeling van 2009, mits aanpassing aan de wijzigingen van het DLB.

2.2.2. Afdeling 2. Wijze van betaling van de wedde van de lokale uitvoerende mandataris

Artikel 9 herneemt artikel 6 van de bezoldigingsregeling van 2009, mits enkele redactionele wijzigingen. Tevens wordt in artikel 9, §3, voorzien in een bepaling die de grenzen en nadere voorwaarden voor de toepassing van artikel 153, derde lid van het DLB bepaalt. Dit betreft de concrete

vaststelling van de manier waarop uitvoerende mandatarissen die onderworpen zijn aan het suppletief statuut hun persoonlijke bijdragen kunnen terugvorderen bij het lokaal bestuur.

2.2.3. Afdeling 3. Het vakantiegeld en de eindejaarspremie van de lokale uitvoerende mandataris

Het artikel 149, eerste lid, van het DLB bepaalt dat de burgemeester en de schepenen naast een wedde, ook een vakantiegeld en een eindejaarspremie ten laste van het lokaal bestuur ontvangen. Conform artikelen 122 en 548 DLB geldt dit ook voor de districtsburgemeester, de districtsschepenen en de voorzitter van het OCMW in de gemeente Voeren en de rand.

De artikelen 10 en 11 hernemen de artikelen 7 en 8 van de bezoldigingsregeling van 2009. Hierbij wordt bepaald dat het vakantiegeld en de eindejaarspremie berekend wordt volgens de regels die gelden voor de leden van het gemeentepersoneel van niveau A.

2.2.4. Afdeling 4. De uittredingsvergoeding van de lokale uitvoerende mandataris

De decretale bepalingen over de uittredingsvergoeding zitten verankerd in het artikel 149, derde lid, van het DLB. Artikel 12 van dit ontwerp van besluit geeft hieraan uitvoering.

Artikel 12 bepaalt dat de lokale uitvoerende mandataris een uittredingsvergoeding krijgt nadat zijn mandaat beëindigd is naar aanleiding van de algehele vernieuwing van de bestuursorganen of naar aanleiding van een procedure tot herstel van de bestuurbaarheid en hij vervolgens geen nieuw uitvoerend mandaat opneemt. De uitvoerend mandataris krijgt ook een uittredingsvergoeding als zijn mandaat eindigt omdat er op de akte van voordracht een (vervroegde) einddatum voorzien was en hij vervolgens geen nieuw uitvoerend mandaat opneemt. Tenslotte ontvangt de uitvoerend mandataris de uittredingsvergoeding bij ontslag wegens medische redenen.

Per gepresteerd jaar kan 1 maandwedde worden toegekend. Hierbij kunnen maximaal 12 jaren in rekening worden genomen, waardoor een uitvoerend mandataris maximaal 1 jaar uittredingsvergoeding kan genieten.

Het voordeel valt weg zodra de betrokkene een ander beroepsinkomen geniet, met dien verstande dat het DLB in art. 149 voorziet dat de betrokkene kan vragen om het verschil bij te passen als dat inkomen lager is dan de uittredingsvergoeding. Met beroepsinkomen worden alle inkomsten bedoeld die voortvloeien uit een beroepsactiviteit. Onder ander beroepsinkomen wordt ook het vervangingsinkomen wegens werkloosheid, pensionering en arbeidsongeschiktheid verstaan. Presentiegelden worden hieronder niet verstaan.

Om de uittredingsvergoeding of het bij te passen verschil te kunnen genieten, dient de betrokkene maandelijks een verklaring op erewoord in waaruit blijkt dat hij gedurende de betrokken periode geen beroepsinkomen genoot of een lager beroepsinkomen genoot dan het bedrag van de uittredingsvergoeding. Het Agentschap Binnenlands Bestuur zal voor de betreffende verklaring op eer een sjabloon ter beschikking stellen.

Deze nieuwe bepalingen inzake de uittredingsvergoeding treden in werking op 1 januari 2019. Ook de uitvoerende mandatarissen van de lokale bestuursperiode 2013-2018 die na de verkiezingen van 14 oktober 2018 zullen uittreden, kunnen hierop beroep doen. Dit gelet op het feit dat zij in functie blijven tot dat het nieuwe college van burgemeester en schepenen aantreedt, wat ten vroegste kan op 2 januari 2019.

2.3. Hoofdstuk 3. Vaststelling van de lijst van vergaderingen die voortvloeien uit de mandaatsverplichtingen van de gemeenteraadsleden, de leden van de raden voor maatschappelijk welzijn, leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst, de districtsraadsleden en de bepaling van de grenzen van het presentiegeld van die mandatarissen

Hoofdstuk 3 strekt ertoe uitvoering te geven aan artikel 17, §1, eerste lid en §2, eerste lid, artikel 73, eerste lid, artikel 107, §1, artikel 119, eerste lid, artikel 516 (met kruisverwijzing naar art. 17) en artikel 536, §1 van het DLB.

De artikelen 13 tot en met 16 hernemen de artikelen 10 en 11 van de bezoldigingsregeling van 2009, mits enkele redactionele wijzigingen.

De lijsten van de vergaderingen werden grotendeels behouden, maar wel aangepast om in overeenstemming te zijn met het DLB. Zo is een lijst voor het vast bureau en het bijzonder comité voor de sociale dienst, evenals voor de OCMW-raad in de gemeente Voeren en de randgemeenten toegevoegd. Voor vergaderingen, die niet op de lijst voorkomen, en evenmin raadsvergaderingen zijn, kan geen presentiegeld worden toegekend.

De gemeenten, districten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn zijn vrij te bepalen of zij al dan niet presentiegelden verlenen voor de op de lijst voorkomende vergaderingen. Ze zijn bovendien niet verplicht dit presentiegeld uniform vast te stellen. Zo kan het presentiegeld van de voorzitter hoger liggen dan dat voor de overige raadsleden, zij het begrensd tot maximaal het dubbel. De besturen kunnen ook een differentiatie inbouwen naargelang de aard van de vergadering, de duur en de complexiteit van de dossiers door de raadsleden. Zij kunnen ook rekening houden met het al dan niet volledig deelnemen aan de zitting.

2.4. Hoofdstuk 4. Vaststelling van de perken en de toekenningsvoorwaarden van het presentiegeld en de andere vergoedingen die in het kader van de bestuurlijke werking van het gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap worden toegekend

Hoofdstuk 4 strekt ertoe uitvoering te geven aan artikel 247, eerste lid, 2°, van het DLB. De artikelen 17 t.e.m. 23 hernemen grotendeels de artikelen 25 t.e.m. 33 van de bezoldigingsregeling van 2009 hernemen, mits een aantal redactionele wijzigingen.

Artikel 17 bepaalt dat aan de leden van de algemene vergaderingen van de gemeentelijk extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm uitsluitend een reisvergoeding kan worden toegekend, overeenkomstig hetgeen geregeld is er aan de personeelsleden van de Vlaamse Overheid wordt toegekend. Momenteel bedraagt die vergoeding 0,3460 euro/km.

Artikel 18 legt het maximale presentiegeld vast dat aan leden van de raad van bestuur en aan de leden van het directiecomité kan worden toegekend per zitting. Dit is maximaal het bedrag van het presentiegeld dat aan de raadsleden van de deelnemende of oprichtende gemeente wordt toegekend. Aan de voorzitter van de raad van bestuur, de voorzitter van het directiecomité of aan de gedelegeerd bestuurder, tenzij dat een personeelslid is van het agentschap, kan maximaal een dubbel presentiegeld worden toegekend. Aan de voorzitter van het directiecomité kan maximaal dubbel presentiegeld worden toegekend als hij nog geen dubbel presentiegeld krijgt op grond van zijn functie in de raad van bestuur.

In artikel 19 worden personeelsleden van de deelnemende of oprichtende gemeente of personeelsleden van het extern verzelfstandigd agentschap uitgesloten van het ontvangen van presentiegeld of van andere vormen van vergoedingen, naast hun eventuele salaris van het extern verzelfstandigd agentschap.

Het artikel 20 beperkt het aantal vergaderingen die de bestuursorganen maximaal mogen organiseren waaraan een presentiegeld is verbonden.

Het artikel 21 bepaalt dat in geval van vereffening van het extern verzelfstandigd agentschap maximaal dezelfde vergoedingen en presentiegelden worden toegekend aan de voorzitter-vereffenaar

en aan de vereffenaars als aan de voorzitter en de leden van de raad van bestuur van hetzelfde agentschap.

Artikel 22 bepaalt de modaliteiten rond verschillende vergaderingen op dezelfde dag en welke de consequenties daarvan zijn wat betreft het presentiegeld. Vergaderingen van hetzelfde orgaan geven geen recht op meerdere presentiegelden. Vergaderingen van verschillende organen die op eenzelfde dag plaats vinden kunnen dat wel.

Artikel 23 stelt dat aan de leden van de raad van bestuur en de leden van het directiecomité geen andere kosten terugbetaald kunnen worden, dan deze die aan de gemeenteraadsleden van de betrokken gemeente terugbetaald worden. Dit artikel voorziet tevens een afwijking voor de gedelegeerd bestuurder die een personeelslid is. Aan de gedelegeerd bestuurder kunnen geen kosten worden terugbetaald, behalve de kosten die hem als personeelslid van de gemeente of van het gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap worden terugbetaald.

2.5. Hoofdstuk 5. Bepaling van de perken en de toekenningsvoorwaarden van de andere vergoedingen dan het presentiegeld die in het kader van de bestuurlijke werking van de dienstverlenende en de opdrachthoudende vereniging kunnen worden toegekend

Dit hoofdstuk geeft uitvoering geeft aan het artikel 448, eerste lid, van het DLB (zie ook de kruisverwijzing in art. 551). Dit komt in de plaats van het 'IGS-besluit' van 4 juni 2004 (zie hoger). De Vlaamse Regering legt hiermee de perken vast, binnen dewelke andere vergoedingen dan de presentiegelden toegekend kunnen worden, evenals de toekenningsvoorwaarden voor deze vergoedingen.

Deze andere vergoedingen betreffen:

- de reisvergoedingen voor de leden van de decretaal voorziene organen van de dienstverlenende en de opdrachthoudende verenigingen;
- de vergoeding voor de vertrouwenspersoon, die het gemeenteraadslid of het lid van de raad voor maatschappelijk bijstaat bij de uitoefening van zijn mandaat;
- de vergoeding voor de externe deskundigen waarop een beroep wordt gedaan door de raad van bestuur;
- de vergoeding voor de vereffenaars;
- de vergoeding voor de commissarissen.

De voorliggende regeling herneemt grotendeels het bestaande 'IGS-besluit'. Nieuw is de opname in artikel 24 en artikel 26 van de vergoeding voor de vertrouwenspersoon, zoals hieronder wordt toegelicht.

Artikel 24 bepaalt dat aan de vertegenwoordiger op de algemene vergadering, de leden van de organen vermeld in deel 3, titel 3 DLB (regionale bestuurscomités, adviescomités en het algemeen comité), de leden die de vereniging vertegenwoordigen in de wettelijk of decretaal bepaalde overlegstructuren in de schoot van de vereniging (bv. vakbondsoverleg) enkel een reisvergoeding kan worden betaald. Dit wordt ook voorzien voor de vertrouwenspersoon die hen bijstaat.

Artikel 25 herneemt grotendeels artikel 9 van het IGS-besluit met enkele redactionele aanpassingen. Zo bepaalt dit dat aan een externe deskundige een vergoeding kan worden toegekend die ten hoogste gelijk is aan de som van de presentiegelden waarop een gewoon lid van de raad van bestuur aanspraak kan maken. De gezamenlijke vergoeding van de externe deskundigen is hierbij niet hoger dan een vierde van de gezamenlijke presentiegelden van de leden van de raad van bestuur, gedurende het vorige boekjaar.

Aan artikel 26 werd toegevoegd dat voor het bepalen van de totale uit te keren vergoedingen aan de externe deskundigen voor het boekjaar 2019, dezelfde regeling geldt als voor het eerste boekjaar dat volgt op de oprichting van de dienstverlenende of de opdrachthoudende vereniging. Gelet op de beperking van het maximum aantal leden van de raad van bestuur tot 15 lijkt het aangewezen om de bepaling van de maximale gezamenlijke vergoeding die kan toegekend worden aan de externe deskundigen te baseren op de nieuwe samenstelling van de raad van bestuur.

Artikel 26 bepaalt de vergoeding die jaarlijks toegekend kan worden aan de vertrouwenspersoon die een lid van raad van bestuur bijstaat. Deze vergoeding komt overeen met het bedrag dat voor het voorgaande boekjaar werd toegekend aan het desbetreffend lid van de raad van bestuur. Voor het jaar van inwerkingtreding van deze bepaling komt de vergoeding voor de vertrouwenspersoon overeen met bedrag dat in het boekjaar 2019 werd uitbetaald aan het desbetreffend lid van de raad van bestuur.

Daarnaast wordt in artikel 27 het maximum aantal bezoldigbare vergaderingen van de raad van bestuur per lid vastgelegd op 18 per boekjaar.

Artikel 28 herneemt artikel 7 van het IGS-besluit, met enkele redactionele aanpassingen. Dit artikel bepaalt de vergoeding die toegekend kan worden aan de vereffenaars. Deze vergoeding is beperkt tot de hoogte van het presentiegeld dat toegekend werd aan de leden van de raad van bestuur vooraleer de vereniging in vereffening werd gesteld.

Artikel 29 herneemt artikel 8 van het IGS-besluit, met enkele redactionele aanpassingen. Dit artikel bepaalt dat de bezoldiging van de commissarissen een vast bedrag betreft dat overeenkomstig artikel 134, §2, van de wet van 7 mei 1999 houdende het Wetboek van Vennootschappen, wordt bepaald.

Artikel 30 specificeert o.a. dat vergaderingen van verschillende organen van dezelfde verenigingen die plaats hebben op dezelfde dag slechts recht geven op één reisvergoeding.

Artikel 31 herneemt artikel 14 van het IGS-besluit, met enkele redactionele aanpassingen. Dit artikel stelt dat de in dit hoofdstuk vermelde vergoedingen een facultatief karakter hebben, met uitzondering van de bezoldiging van de commissarissen die bepaald wordt in artikel 29.

2.6. Hoofdstuk 6. Bepaling van de perken en de toekenningsvoorwaarden van de andere vergoedingen dan het presentiegeld die in het kader van de bestuurlijke werking van de welzijnsvereniging en de autonome verzorgingsinstelling kunnen worden toegekend

Met dit hoofdstuk wordt uitvoering gegeven aan artikel 474, §2, tweede lid (zie ook de kruisverwijzing in art. 560) van het DLB.

De nota aan de Vlaamse Regering bij het besluit van de Vlaamse Regering houdende de bezoldigingsregeling van de lokale en provinciale mandataris van 5 juni 2009, vermeldt dat met toepassing van artikel 228, §1, van het OCMW-decreet, de verenigingen vermeld in Titel VIII, hoofdstuk I van dat decreet, zijnde de publiekrechtelijke OCMW-verenigingen, onderworpen zijn aan dezelfde regels met betrekking tot de presentiegelden als de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Dat artikel is niet hernomen in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur. Daarom worden in hoofdstuk 6 van dit ontwerp van besluit bepalingen opgenomen met betrekking tot de vergoedingen en de presentiegelden die in het kader van de bestuurlijke werking van de publiekrechtelijke verenigingen, met name de welzijnsvereniging en de autonome verzorgingsinstelling, worden toegekend.

De bepalingen van hoofdstuk 5 zijn van overeenkomstige toepassing op dit hoofdstuk.

2.7. Hoofdstuk 7. Vaststelling van de grenzen waarbinnen de specifieke kosten die verband houden met de uitoefening van het mandaat kunnen worden terugbetaald aan de lokale mandataris en vaststelling van de grenzen voor de financiering van de fracties

Dit hoofdstuk strekt ertoe uitvoering te geven aan artikel 17, §3, artikel 107, §3, artikel 152, derde lid, en artikel 536, §3, van het DLB (zie ook de kruisverwijzingen in de artikelen 73, 119, eerste lid, 122, tweede lid, 516 en 549). De genoemde artikelen machtigen de Vlaamse Regering om de grenzen te bepalen waarbinnen de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn kan bepalen welke specifieke kosten die verband houden met de uitoefening van het mandaat van welomschreven ambten voor terugbetaling in aanmerking komen. Door de kruisverwijzing naar voornoemde artikelen in de artikelen 119 en 122 DLB geldt dit ook voor districtsraden.

Tot slot dient de Vlaamse Regering in uitvoering van artikel 36, § 5, van het DLB de grenzen te bepalen voor de financiering van de fracties (zie ook de kruisverwijzing in de artikelen 126, eerste lid en 517).

2.7.1. Afdeling 1. Soorten kostenvergoedingen, modaliteiten en voorwaarden van toekenning

Artikel 33 herneemt en bundelt de artikelen 34 en 35 van de bezoldigingsregeling van 2009.

De terugbetaling van de kosten wordt onderworpen aan drie cumulatieve voorwaarden:

- de kosten moeten verband houden met de uitoefening van het mandaat;
- ze moeten noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het mandaat;
- ze moeten bewezen worden.

Het kunnen de terugbetaling van kosten betreffen die een gezinsvriendelijk karakter hebben (zoals kinderopvang, occasionele opvang, e.d.) of die verband houden met specifieke noden van personen met een handicap (doventolk, kosten verbonden aan assistentie, e.d.), alsook kosten voor de verzekering van de raadsleden, de communicatie (zoals telefoon, internet, een computer, e.d.) en de werking (bv. kopieerapparaat), evenals mobiliteitskosten (wagen, reis- en verblijfkosten van de mandatarissen), representatiekosten en kosten voor vorming van de mandatarissen.

2.7.2. Afdeling 2. Fractietoelagen

Artikel 34 herneemt artikel 36 van de bezoldigingsregeling van 2009.

De ondersteuning van de gemeenteraden gebeurt via een facultatieve toekenning van een toelage ten laste van het budget. Het bedrag hiervoor wordt overgelaten aan de autonomie van de besturen.

De fracties kunnen de ontvangen toelage enkel gebruiken voor de ondersteuning van de eigen werking en de toelage moet in relatie staan tot de werking van de raden waar zij deel van uitmaken. De middelen mogen niet gebruikt worden voor de partijwerking, de verkiezingen of ter compensatie van een presentiegeld of wedde.

Op het einde van het werkjaar lichten de fractie in een nota, met bewijsstukken, toe hoe ze de ontvangen middelen gebruikten. Er is tevens voorzien in een mechanisme van terugvordering.

2.8. Hoofdstuk 8. De nadere procedureregels inzake de tuchtregeling ten aanzien van de lokale mandataris

De tuchtregeling voor de uitvoerende mandatarissen in dit ontwerp van besluit herneemt in belangrijke mate de bepalingen van het tuchtprocedurebesluit van 2009. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan artikel 156, tweede lid, van het DLB (zie ook de kruisverwijzing in art. 549).

De volgende wijzigingen werden aangebracht:

- In het artikel 36, §2, 7°, wordt de termijn om een schriftelijk verweer in te dienen ingekort tot op de tweede werkdag voor de hoorzitting. Dit om te vermijden dat de hoorzitting moet worden uitgesteld omdat de partijen laat in de avond voor de zitting hun stukken (elektronisch) hebben doorgestuurd. Het begrip “werkdag” wordt gedefinieerd in artikel 1, 5° van dit ontwerp van besluit.
- Er zijn een aantal wijzigingen in het kader van de digitalisering. Zo wordt voorzien dat het proces-verbaal digitaal kan worden opgestuurd met een elektronische handtekening (artikel 39).

2.9. Hoofdstuk 9. Nadere regels voor de aansprakelijkheids- en rechtsbijstandverzekering van de lokale mandataris

Dit hoofdstuk strekt ertoe uitvoering te geven aan artikel 17, §5, tweede lid, artikel 107, §4, tweede lid, artikel 159, tweede lid, en artikel 536, §4 van het DLB (zie ook de kruisverwijzing in artikel 73, artikel 119, eerste lid, artikel 122, derde lid, artikel 516 en artikel 549). Het DLB bepaalt dat de gemeente een verzekering afsluit om de burgerlijke aansprakelijkheid, met inbegrip van de rechtsbijstand te dekken die persoonlijk ten laste komt van de burgemeester en de schepenen bij de normale uitoefening van hun mandaat. De Vlaamse Regering is belast met het bepalen van de nadere regels voor de uitvoering van deze bepaling.

De artikelen 40 tot en met 48 hernemen de artikelen 45 tot en met 54 van het statuut van 2007 die de nadere regelen voor de aansprakelijkheids- en rechtsbijstandsverzekering van de lokale mandatarissen vaststellen.

Artikel 40 geeft de grote lijnen aan van de verplichting tot verzekering van de gemeenten, en het type aansprakelijkheid die zij waarborgt. Er dient in het bijzonder opgemerkt te worden dat de maatschappij waarbij de verzekering wordt afgesloten, toegelaten moet zijn en dat de schade die aanleiding geeft tot een interventie zowel uit lichamelijke schade als uit materiële of immateriële schade kan bestaan.

In artikel 40, tweede lid, wordt het begrip ‘derde’ bepaald. De publiekrechtelijke rechtspersonen waarbinnen de betrokken mandatarissen hun ambt uitoefenen wordt in deze regeling beschouwd als een derde ten opzichte van de mandataris.

Artikel 41 heeft tot doel te vermijden dat de schade die niet per ongeluk plaatsvindt uitgesloten zou worden van de garantie. Er wordt gestreefd naar een ruime dekking die zich niet beperkt tot schadegevallen veroorzaakt door een ongeval, een plotse gebeurtenis die onvoorzien en onopzettelijk is vanuit het standpunt van de verzekerde.

Het doel van artikel 42 bestaat erin de schade die voortvloeit uit verkeersongevallen uit te sluiten van het toepassingsgebied van de reglementering.

Het eerste lid van artikel 43 laat uitdrukkelijk de uitsluitingen van waarborg toe die bestaan in de meeste verzekeringspolissen, ongeacht de sector die het voorwerp uitmaakt van de garantie. In het tweede lid van die bepaling wordt echter de uitzonderlijke aard van die uitsluitingen ten opzichte van de gedekte risico's bevestigd, en wordt er in dat verband een algemeen beoordelingscriterium vastgesteld. De uitbreiding waarvan in dit lid sprake is, heeft zowel betrekking op het aantal uitsluitingen (dat te hoog is ten opzichte van de gewaarborgde risico's) als op de omvang of de draagwijdte die zij kunnen hebben.

Op grond van artikel 44 mag het terugkeren van schadegevallen, ook al zijn zij van dezelfde aard, geen belemmering vormen voor herhaalde tussenkomsten van de verzekeringsmaatschappij, op voorwaarde uiteraard dat de schadegevallen niet onder een uitsluitingsclausule vallen en dat de gevraagde vergoeding de contractueel bepaalde bedragen niet overschrijdt. Clausules die de

frequentie van schadegevallen inroepen om de dekking te weigeren, tasten de verworven dekking op een onredelijke wijze aan en worden verboden.

Artikel 45 verbiedt elke onderbreking van de garantie en verplicht de lokale besturen daardoor om de premies tijdig te betalen. Dit principe geldt in alle omstandigheden en ook ingeval het contract zou eindigen, met name door opzegging.

De artikelen 46 en 47 bepalen de grote lijnen van het onderdeel “rechtsbijstand” van het contract, waarvan de ondertekening verplicht is door het DLB. Het onderdeel waarvan sprake vormt het onontbeerlijke toebehoren van dit contract, zoals voorzien is in het DLB.

Artikel 48 vloeit logischerwijze voort uit de verplichte aard van de polis die afgesloten moet worden.

2.10. Hoofdstuk 10. Vaststelling van de criteria tot vaststelling van de hoedanigheid van een lokaal mandataris met een beperking

De artikelen 49 en 50 hernemen de artikelen 55 en 56 van het statuut van 2007, mits enkele redactionele wijzigingen.

De Vlaamse Regering stelt de criteria vast die nodig zijn om mandatarissen als persoon met een beperking te kunnen beschouwen. De bevoegdheid om die criteria vast te stellen, vloeit voort uit de artikelen 16, tweede lid, en 155, tweede lid, van het DLB (zie ook de kruisverwijzingen in de artikelen 71, 108, 119, eerste lid, 122, tweede lid, 516, 534 en 549 DLB).

Artikel 49 bepaalt dat de mandataris die persoonlijke bijstand nodig heeft voor de uitoefening van zijn mandaat wegens een zware zintuiglijke beperking, zware spraakmoeilijkheden, of een motorische beperking waardoor hij grote moeilijkheden heeft om met de documenten om te gaan, wordt beschouwd als een mandataris die wegens een beperking zijn mandaat niet zelfstandig kan uitoefenen.

Artikel 50 bepaalt dat het bewijs dat de mandataris voldoet aan de criteria, wordt geleverd door het getuigschrift van een arts met de uitdrukkelijke verklaring dat de mandataris zodanig getroffen is door een van de beperkingen dat hij zijn mandaat niet zelfstandig kan vervullen en dat hij voor de uitoefening ervan persoonlijke bijstand nodig heeft.

2.11. Hoofdstuk 11. Toekenning van eretitels aan de aftredende burgemeester, districtsburgemeester en aan de aftredende voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van de gemeente Voeren en de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966

De Vlaamse Regering is op grond van artikel 148, eerste lid, en artikel 547, eerste lid, van het DLB (met inbegrip van de kruisverwijzing in artikel 122, tweede lid DLB) bevoegd voor de toekenning van de eretitels aan de aftredende burgemeesters, districtsburgemeesters en aan de aftredende voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van de gemeente Voeren en de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

Die bevoegdheid wordt uitgewerkt in de artikelen 51 tot en met 57 en valt uiteen in twee onderdelen: de toekenningsvoorwaarden en de procedure.

2.11.1. Afdeling 1. Toekenningsvoorwaarden

De artikelen 51, 52 en 53 hernemen de artikelen 57, 58 en 59 van het statuut van 2007 en bepalen dat een aftredend burgemeester, waarnemend burgemeester, voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van de gemeente Voeren en de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten

op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 of districtsburgemeester minimaal 6 jaar anciënniteit moet kunnen voorleggen bij eenzelfde gemeente of district. Pas dan kan hij een verzoek tot de Vlaamse Regering richten om in aanmerking te komen voor een eretitel.

Artikel 52 specificeert welke periodes er eveneens in aanmerking komen om de zes jaar anciënniteit te berekenen.

Artikel 53 regelt dan dat ook de periodes voor- en na een fusieoperatie meetellen voor het vaststellen van de anciënniteit.

2.11.2. Afdeling 2. De procedure

Artikel 54, dat artikel 60 van het statuut van 2007 herneemt, bepaalt dat het verzoek tot het verkrijgen van een ereteken door de betrokkene zelf schriftelijk moet worden aangevraagd bij de Vlaamse Regering. Indien de gemeenteraad, de districtsraad of de raad voor maatschappelijk welzijn het verzoek wil indienen, dan moet dit met de toestemming van de betrokkene. Een postume aanvraag is mogelijk, maar dan nemen de rechtsopvolgers de plaats van de betrokkene in. Dit wil zeggen dat ofwel zijzelf de aanvraag moeten doen ofwel toestemming moeten geven aan de gemeenteraad, de districtsraad of de raad voor maatschappelijk welzijn om een aanvraag in te dienen.

Artikel 55, dat artikel 61 van het statuut van 2007 herneemt, bepaalt dat de aanvrager moet bewijzen dat hij voldoende anciënniteit heeft opgebouwd om in aanmerking te komen voor een eretitel. Hij doet dit met een verklaring op eer.

In artikel 56, dat artikel 62 van het statuut van 2007 herneemt, worden de periodes vastgesteld waarin die de eretitel niet mag worden gevoerd. Namelijk in een periode waarin het mandaat daadwerkelijk wordt uitgeoefend en in een periode waarin de betrokkene een bezoldiging ontvangt van de gemeente, het OCMW of het district.

In artikel 57, dat artikel 63 van het statuut van 2007 herneemt, krijgt de Vlaamse Regering de bevoegdheid om een eretitel terug in te trekken. Die intrekking vindt zeker plaats als blijkt dat de betrokken mandataris niet voldeed aan de voorwaarden wat betreft de anciënniteit.

2.12. Hoofdstuk 12. Onderscheidingsteken en ambtskledij van de lokale mandataris

Met dit hoofdstuk wordt uitvoering gegeven aan artikel 148, vierde lid en artikel 547, tweede lid, van het DLB (zie ook de kruisverwijzing in artikel 122, tweede lid).

2.12.1. Afdeling 1. Het Onderscheidingsteken

Een verschillend onderscheidingsteken (de sjerp) wordt voorzien voor de burgemeester, de schepenen, de districtsburgemeester en de districtsschepenen.

Artikel 58 bepaalt dat de burgemeester of de districtsburgemeester een sjerp met zilveren franjes op een zwart-geel-rode achtergrond draagt. Op de sjerp van de burgemeester of districtsburgemeester staat de Vlaamse Leeuw en kan facultatief het wapenschild van de gemeente of het schild van het district worden toegevoegd.

Artikel 59 bepaalt dat de schepenen of de districtsschepenen een sjerp met rode franjes op een zwart-geel achtergrond draagt. Op de sjerp van de schepenen of het lid van het districtscollege staat de Vlaamse Leeuw en kan facultatief het wapenschild van de gemeente of het schild van het district worden toegevoegd. Die voorschriften gelden, overeenkomstig artikel 60 van dit ontwerp van besluit, ook voor de voorzitter van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente Voeren

en de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

De artikelen 61 en 62 speciëren hoe de sjerp moet gedragen worden en welke de maximale afmetingen zijn die de sjerp mag hebben.

In artikel 63 wordt bepaald dat de mandataris de sjerp enkel naar aanleiding van en bij de openbare uitoefening van de bevoegdheid kan dragen, d.w.z. niet bij plechtigheden, feesten, optochten of demonstraties in andere steden en gemeenten. Bij de beëindiging van het ambt of bij een tuchtrechtelijke schorsing is hij hiertoe evenmin gerechtigd. Een nieuw element is dat niet langer bepaald wordt dat het dragen van een sjerp verplicht is bij het voltrekken van een huwelijk of ingeval van oproer, kwaadwillige samenscholing of ernstige stoornis van de openbare rust.

2.12.2. Afdeling 2. De ambtskledij

Wat betreft de ambtskledij wordt enkel uitgesloten dat er via de kledij zou worden verwezen naar andere ambten of hoedanigheden.

2.13. Hoofdstuk 13. Slotbepalingen

2.13.1. Afdeling 1. Opheffingsbepalingen

Artikel 65 bepaalt de op te heffen besluiten.

2.13.2. Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Artikel 66 voorziet in een overgangsbepaling voor de uittredende voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn voor wat betreft de uittredingsvergoeding. Het artikel bepaalt dat de uittredende voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn een uittredingsvergoeding verwerft ten laste van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. Het is aangewezen om deze overgangsbepaling te voorzien, gelet op de wijzigingen van het decreet over het lokaal inzake de voorzitter van de raad van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. Hiermee wordt geëxpliciteerd dat de huidige OCMW-voorzitters, die zullen uittreden n.a.v. de lokale verkiezingen van 2018, tevens een uittredingsvergoeding verwerven.

2.13.3. Afdeling 3. Inwerkingtreding

Artikel 67 voorziet in de inwerkingtreding van art. 153, derde lid, van het decreet over het lokaal bestuur. Dit artikel betreft de compensatie van de persoonlijke bijdragen voor de sociale zekerheid en van de niet-beschermden mandatarissen. Cf. art. 609 treedt dit artikel in werking op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum.

Artikel 68 bepaalt de inwerkingtredingsdatum van dit besluit.

Enkele besluiten blijven wel nog van kracht voor de gedeputeerden en de provincieraadsleden en dit tot er een regeling voor die groep mandatarissen wordt uitgewerkt.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorontwerp van besluit heeft geen budgettaire weerslag voor de Vlaamse Begroting.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 20 april 2018.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft volgende weerslag op de lokale besturen:

- personeel: er is geen bijkomende inzet van het in dienst zijnde personeel nodig, noch is een eventuele noodzakelijke werving van extra personeel vereist;
- werkingsuitgaven: het ontwerp heeft een weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen. Hoewel er weinig aan de werkingskosten voor wedden en presentiegelden van de lokale mandatarissen is gewijzigd, is er de bijkomende kost voor de gemeentebesturen om te voorzien in de uittredingsvergoeding en om de persoonlijke bijdragen terug te betalen voor mandatarissen die onderworpen zijn aan het suppletief statuut. Een raming hiervan kan niet worden gemaakt omdat niet geweten is hoeveel mandatarissen hiervoor in aanmerking zullen komen;
- investeringen en schulden: er zijn geen investeringen verbonden aan de uitvoering van het voorstel van beslissing;
- ontvangsten: er worden geen bijkomende financiële middelen aan de lokale besturen ter beschikking gesteld.

Conclusie: De beperkte wijzigingen aan het statuut van de mandataris heeft door de inwerkingtreding van de invoering van de uittredingsvergoeding en de nieuwe vorm van compensatieregeling, gemiddeld genomen een minimale negatieve weerslag op de lokale besturen. De hoegrootheid van de verwachten kosten is moeilijk in te schatten en is afhankelijk van enerzijds het aantal uitvoerende mandatarissen dat na het mandaat geen andere beroepsinkomsten heeft en dus aanspraak kan maken op de vergoeding en anderzijds het aantal mandatarissen dat onder het suppletief statuut vallen en een terugvordering indienen (is geen verplichting).

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch- en taalkundig advies nr. 2018/153 van 19 april 2018.

Het valt buiten het toepassingsgebied van het reguleringsimpactanalyse aangezien het de autoregulering van de overheid betreft.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende het statuut van de lokale mandataris;

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor binnenlandse aangelegenheden, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Liesbeth HOMANS

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
- het advies van de Inspectie van Financiën